

Sparebank 1 Østfold Akershus
Postboks 130
1501 MOSS

VÅR REFERANSE
18/7777

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET
Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13
1. ledd nr. 2

DATO
08.04.2019

Merknader - endelig rapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i SpareBank 1 Østfold Akershus 2.–4. oktober 2018. Tilsynet hadde som formål å få belyst bankens risikoeksponering og systemer for styring og kontroll. Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport datert 18. januar 2019 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 20. februar 2019.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

Styring og kontroll av kredittrisiko

Policy og retningslinjer

- Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at det er forskjellige rammer for "friske" og misligholdte engasjement i bankens risikorapporter og rammeverk for kredittrisiko. Observasjonen gjelder både BM og PM. I bankens månedlige risikorapportering for PM rapporteres det ikke mot risikorammer. Det noteres fra svarbrevet at styret tar Finanstilsynets anbefalinger til følge og har innført rapportering for samlet portefølje med både friske og misligholdte engasjement for PM og BM i de månedlige risikorapportene. Rapportering av samlet mislighold vil også implementeres for kvartalsvis risikorapport til styret ved neste revisjon av rammer.

Overvåking av kredittengasjementer

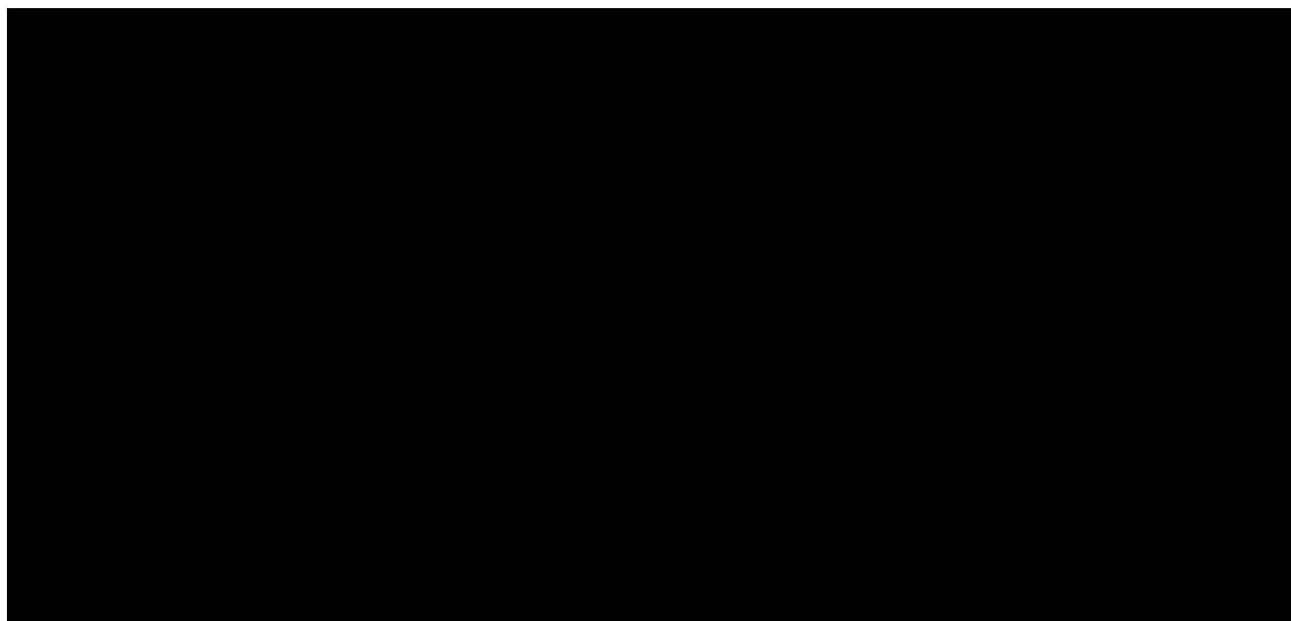
- I foreløpig rapport pekte Finanstilsynet på at banken ikke har praksis med etablering av covenantkrav som forbyr eller begrenser utbytte dersom låntaker ikke overholder bankens egenkapitalkrav. Saken ble drøftet ved gjennomgang av bankens oppfølging av de største engasjementene. Finanstilsynet noterer opplysningen i styrets tilsvarende om at banken følger de største kredittsakene tett, men at de i ettertid ser at det ville vært fornuftig å ha et covenantkrav som begrenser utbytte fra selskaper i brudd med bankens egenkapitalkrav. Finanstilsynet ber styret vurdere å ta dette inn i kredittpolicyen.

- Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at banken har en betydelig eksponering mot eiendom og ba bankene vurdere å fastsette delrammer for ulike næringssegment. Det noteres at styret tar innspillene fra Finanstilsynet til etterretning og at en vil innføre dette ved neste revisjon av rammer for BM.
- Finanstilsynet anbefaler i foreløpig rapport at styret innfører stresstesting av næringsseidomsporteføljen på årlig basis. Styret skriver i sitt tilsvaret at de vil utarbeide stresstrapporter av næringsseidom på årlig basis. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning.
- Finanstilsynet uttrykte i foreløpig rapport at den løpende risikooppfølgingen av misligholdte og tapsutsatte lån bør dokumenteres bedre. Flere av sakene som ble gjennomgått under inspeksjonen var gamle og ikke oppdatert med status og løpende handlingsplaner. Styret redegjør i sitt tilsvaret for rutineene for oppfølging av misligholdte og tapsutsatte for BM og mener disse er adekvate. Finanstilsynet forventer at banken stiller høye krav til dokumentasjon for løpende oppfølging av engasjementer for både PM og BM. Banken bør opprette beslutningsnotat for hvert enkelt engasjement i forbindelse med endringer i kundeforholdet, herunder oppdatering av handlingsplaner.

Bransjeanalyser

- Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at banken ikke utfører egne bransjeanalyser for næringssegment hvor banken har stor eksponering. Finanstilsynet tar til etterretning at styret er enig i at bransjeanalyser vil kunne bidra til et bedre beslutningsgrunnlag på kredittområdet. Videre noteres det at banken har som mål å ferdigstille egne bransjeanalyser innenfor eiendom, varehandel (inkl. bilbransjen) og landbruk innen utløpet av første halvår 2019.

Enkeltengasjementer

Styring og kontroll av likviditetsrisiko

Finansiering

Styring og kontroll av operasjonell risiko

Policy og retningslinjer

- I foreløpig rapport oppfordret Finanstilsynet banken å tydeliggjøre hva som menes med hendelser av alvorlig grad i policy for operasjonell risiko. Av styrets svar fremgår at policyen er revidert etter inspeksjonen og at definisjonen er presisert. Finanstilsynet noterer at organisasjonen fremover vil utvikle metodikken for operasjonell risiko.

Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

- Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at dokumentasjonen fra banken ikke viste hvordan rutiner mv. er tilpasset ny hvitvaskingslov. I styrets svar fremgår det at AML-policy og rutiner vil bli tilpasset ny lov, og planlegges godkjent av styret innen utgangen av første kvartal 2019. Ny hvitvaskingslov trådte i kraft 15. oktober 2018. Finanstilsynet anser at det ikke er tilfredsstillende at banken først et halvt år etter lovens ikrafttredelse har foretatt de nødvendige tilpasningene.
- Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at risikoanalysen på AML-området fremstod som uoversiktlige. Utover å være en risikoanalyse av AML-området inneholdt dokumentet også bankens internkontroll av området. Styret skriver i sitt tilsvarende at de tar Finanstilsynets anbefaling, om å presentere risikoanalysen og internkontrollen av hvitvasking og

terrorfinansiering adskilt, til etterretning og at ny risikovurdering vil bli utarbeidet i inneværende år.

- Banken har inngått korrespondentavtale om internasjonal betalingsformidling og benytter ekstern leverandør til transaksjonsovervåking. I foreløpig rapport presiserte Finanstilsynet at banken har ansvar for etterlevelse av hvitvaskings- og terrorfinansieringsregelverket, uavhengig av om banken benytter eksterne leverandører. Finanstilsynet tar til etterretning at banken i svarbrevet erkjenner fullt og helt sitt ansvar for kundetiltakene og for overvåkingen av transaksjoner.
- I foreløpig rapport stilte Finanstilsynet spørsmål om bankens opplæringsprogram på anti-hvitvasking/terrorfinansiering er adekvat og tilstrekkelig hva gjelder innhold, omfang og ressurser. I bankens svar fremgår det at grunnopplæringen er oppdatert, og at den vil suppleres av nye e-læringsmoduler tilpasset ulike målgrupper. Finanstilsynet minner om at hvitvaskingslovens krav til opplæring utgjør en sentral forpliktelse for å lykkes med innsatsen mot hvitvasking, og det forutsettes at banken gir tilstrekkelig prioritet til opplæringsarbeidet.
- I foreløpig rapport ba Finanstilsynet styret redegjøre for hvilke undersøkelser som var gjort for å avdekke hvitvaskingsrisikoen for et bestemt kredittengasjement og hvorvidt forholdet var anmeldt til Økokrim. Styret redegjør nærmere om hvilke undersøkelser som er gjort i saken. Styret kommenterer saken i sitt tilsvaret og skriver at saken i ettertid er rapportert til Økokrim. Finanstilsynet minner om bankens plikt til risikobaserte kundetiltak og løpende oppfølging av kundeforhold, og at omfanget av utførte tiltak skal være tilpasset den aktuelle risikoen. Videre minner Finanstilsynet om at forhold som gir grunnlag for mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering skal rapporteres til Økokrim, at mistanketerskelen er lav og at det ikke kreves sannsynlighetsovervekt. Finanstilsynet forutsetter at banken vurderer om bankens nåværende automatiserte og manuelle tiltak er tilstrekkelige til å møte ovennevnte krav.

Det bes om at Finanstilsynet får oversendt protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets merknader er behandlet.

Kopi av dette brevet bes sendt til ekstern og intern revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Ove Holstangen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.